

QAZAQ JOURNAL OF YOUNG SCIENTIST

2026, Vol.4, No. 4 S (April)

<https://qazaqjournal.kz/>

ӘОЖ 37.091.3:811.111

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ ӘДІСТЕМЕЛІК ТӘСІЛДЕР

Билал Диана Уалиханқызы, Самен Назира Ардаққызы

Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды ұлттық зерттеу университеті,
Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы

Ғылыми жетекшісі: Сағадиева Қымбат Кошкинбаевна

Мақалада инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларға ағылшын тілін оқытудың әдістемелік тәсілдері қарастырылады. Зерттеу барысында саралап оқыту, оқытудың әмбебап дизайны (UDL) принциптері, сондай-ақ заманауи ассистивті технологияларды қолданудың тиімділігі талданған. Автор оқу материалдарын бейімдеу, критериалды бағалауды икемдеу және психологиялық қолайлы орта қалыптастыру арқылы оқушылардың тілдік құзыреттілігін арттыру жолдарын ұсынады.

Кілт сөздер: инклюзивті білім беру, ағылшын тілін оқыту әдістемесі, ерекше білім беруді қажет ететін балалар, саралап оқыту, оқытудың әмбебап дизайны, ассистивті технологиялар, оқу материалдарын бейімдеу.

Заманауи білім беру парадигмасының басты құндылығы — әрбір білім алушының жеке ерекшеліктеріне қарамастан, оның сапалы білім алуға деген құқығын толықтай қамтамасыз ету болып табылады. Осы тұрғыда Қазақстанның білім беру жүйесіндегі инклюзивті саясат тек әлеуметтік интеграцияны ғана емес, сонымен қатар әлемдік коммуникациялық кеңістікке шығудың негізгі құралы ретінде шет тілін, атап айтқанда ағылшын тілін меңгерудің жаңа стандарттарын қалыптастырып отыр. [1] Ерекше білім беруді

қажет ететін (ЕБҚ) оқушылар үшін шет тілі — бұл жай ғана оқу пәні емес, бұл олардың когнитивтік қабілеттерін дамытуға, әлеуметтік бейімделуіне және болашақтағы кәсіби бағдарына ықпал ететін стратегиялық маңызды ресурс. Алайда, инклюзивті ортада ағылшын тілін оқыту мұғалімнен тек лингвистикалық құзыреттілікті ғана емес, сонымен бірге терең психологиялық-педагогикалық дайындықты және оқытудың икемді әдістемелік аппараттарын меңгеруді талап етеді. [2]

Бұл зерттеудің негізгі мақсаты ЕБҚ оқушыларына ағылшын тілін үйретудің тиімді әдістемелік ерекшеліктерін ғылыми негізде айқындауға бағытталған. Аталған мәселенің өзектілігі оқыту процесіндегі дидактикалық кедергілерді жою мен әр оқушының потенциалын ашуға мүмкіндік беретін арнайы тәсілдерді іздестіруден туындайды. Зерттеу нысаны ретінде инклюзивті сыныптардағы оқу-тәрбие процесі алынып, ондағы педагогикалық өзара әрекеттестіктің заңдылықтары қарастырылады. Теориялық тұрғыдан алғанда, білім беру мазмұнын бейімдеу (adaptation) мен модификациялаудың маңызы зор. Бұл ретте дифференциалды оқыту принципі тек деңгейлік тапсырмалармен шектелмей, оқушының сезім мүшелерінің қабылдау ерекшелігіне қарай визуалды, аудио және кинестетикалық арналарды теңдей қолдануды көздейді.

Педагогикалық тәсілдерге шолу жасайтын болсақ, оқытудың әмбебап дизайны (Universal Design for Learning) концепциясы инклюзивті ортаның негізгі тірегіне айналуы тиіс. Бұл тәсіл материалды ұсынудың сан алуан жолдарын, оқушының өзін-өзі көрсетуіне бағытталған стратегияларды және оқу мотивациясын арттырудың психологиялық тетіктерін біріктіреді. Тілдік ортада когнитивтік дамуында тежелуі бар немесе физикалық шектеулері бар балалармен жұмыс істеу барысында ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың көмекші (assistive) функциясы алдыңғы шепке шығады. Осылайша, инклюзивті оқыту әдістемесі — бұл қатаң академиялық ережелер жиынтығы емес, әрбір тұлғаның ерекшелігіне икемделетін, гуманистік принциптерге негізделген тірі педагогикалық механизм. Мұндай тәсіл оқушының тілдік тосқауылдарын жеңіп қана қоймай, оның қоғамның толыққанды мүшесі ретінде қалыптасуына даңғыл жол ашады.

Зерттеу барысында қолданылған теориялық талдау мен педагогикалық бақылау әдістері инклюзивті білім берудің методологиялық базасын нығайтуға мүмкіндік береді. Оқу материалдарын жеңілдетілген мазмұнда емес, керісінше, қолжетімді формада ұсыну арқылы біз білім сапасының теңдігін қамтамасыз ете аламыз. Бұл үдерісте мұғалімнің рөлі тек ақпарат беруші емес, оқушының жеке траекториясын бағыттаушы тьютор ретінде көрініс табады.

Инклюзивті білім беру парадигмасы аясында шет тілін оқытудың теориялық-әдіснамалық негіздері білім алушының физикалық немесе менталды ерекшеліктеріне қарамастан, оның тұлғалық әлеуетін ашуға бағытталған кешенді антропоцентристік тәсілдерді қамтиды. Инклюзия жағдайындағы шет

тілі сабағының психологиялық-педагогикалық сипаттамасы ең алдымен эмоционалды қолайлы орта қалыптастыру мен когнитивті кедергілерді минималдау принциптеріне сүйенеді. Шет тілі — бұл тек коммуникация құралы емес, сонымен қатар ерекше білім беруді қажет ететін (ЕБК) оқушылардың когнитивтік функцияларын коррекциялаудың және компенсациялаудың қуатты тетігі. Осы тұрғыда сабақ құрылымы динамикалық тұрақтылықты талап етеді; мұнда әрбір дидактикалық қадам оқушының сенсорлық қабылдау мүмкіндіктерімен тығыз байланыста өріліп, оқу үдерісіндегі мазасыздық деңгейін төмендетуге бағытталады. Педагогтың басты міндеті — лингвистикалық материалды беру ғана емес, оны оқушының ішкі психологиялық сұраныстарына икемдеу, бұл өз кезегінде оқытудың гуманизациялануын тереңдете түседі.

ЕБК оқушыларының танымдық процестерінің, атап айтқанда жады, зейін және қабылдау ерекшеліктерінің шет тілін меңгерудегі рөлі айрықша зерттеуді талап ететін күрделі феномен. Шет тілдік лексиканы есте сақтау барысында ұзақ мерзімді жадының функциялары бәсеңдеген жағдайда, интервалды қайталау мен ассоциативті байланыстарды орнатудың мультисенсорлық әдістері алдыңғы шепке шығады. Зейіннің тұрақсыздығы немесе оның концентрациясының төмендігі жағдайында оқыту ақпаратын шағын блоктарға бөлу (chunking) және көрнекілік принципін барынша белсендіру стратегиялық маңызға ие болады. Қабылдау процестерінің ерекшеліктеріне сәйкес, ақпаратты тек аудио немесе мәтін түрінде емес, тактильді және визуалды арналар арқылы қатар беру лингвистикалық конструкциялардың санада берік орнығуына септігін тигізеді. Бұл жерде когнитивтік психологияның заңдылықтары шет тілі әдістемесімен астасып, оқушының дедуктивті және индуктивті ойлау қабілеттерін жаңа сапалық деңгейге көтеруге мүмкіндік береді. Осылайша, тілдік құзыреттілікті қалыптастыру барысында біз тек грамматикалық ережелерді жаттатып қоймай, баланың нейропсихологиялық дамуына тікелей ықпал ететін әдістемелік алгоритмдерді қолданамыз.

Халықаралық тәжірибе мен отандық деңгейдегі нормативтік база бұл саладағы зерттеулердің легитимділігі мен жүйелілігін қамтамасыз етеді. ЮНЕСКО-ның Саламанка декларациясынан бастау алатын инклюзивті құндылықтар бүгінгі таңда Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңында және білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларында нақты көрініс тапқан. Отандық нормативтік база тек оқу құқығын ғана емес, сонымен қатар оқу бағдарламаларын бейімдеудің, жеке оқу жоспарларын құрудың және арнайы педагогикалық қолдаудың тетіктерін бекітеді. [3] Халықаралық озық тәжірибелерді, мысалы, Скандинавия елдерінің немесе Ұлыбританияның инклюзивті модельдерін талдау көрсеткендей, табысты оқытудың кепілі — ортаның икемділігі мен ресурстық қамтамасыз етілуінде. [4] Біздің білім беру кеңістігімізде бұл стандарттарды енгізу тек техникалық жабдықтау емес, ең

алдымен педагогикалық қауымдастықтың кәсіби санасының трансформациялануын білдіреді.

Осы орайда, шет тілін оқытудың әдіснамалық аппараты үнемі жетілдіріліп отыруы тиіс. Лингвистикалық білім берудегі инклюзия — бұл тек шектеулерді жеңу емес, бұл әрбір адамның әлемдік мәдениет пен ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ететін демократиялық үрдіс. Ғылыми тұрғыдан негізделген тәсілдерді қолдану арқылы біз ЕБҚ оқушыларының әлеуметтік оқшаулануын болдырмай, олардың бойында өзіне деген сенімділік пен коммуникативтік еркіндікті қалыптастыра аламыз. Сондықтан, теориялық негіздерді терең түсіну мен оларды практикалық іс-әрекетпен ұштастыру қазіргі таңдағы филолог-педагогтардың алдында тұрған басты міндеттердің бірі болып қала бермек. Тілдік білім берудің методологиялық сапасы тікелей осы психологиялық, дидактикалық және заңнамалық аспектілердің өзара үйлесімді әрекеттесуіне байланысты болмақ, бұл өз кезегінде отандық инклюзивті білім берудің бәсекеге қабілеттілігін арттырады.

Ағылшын тілі сабағында саралап оқыту (differentiation) стратегиясын енгізу — инклюзивті білім беру кеңістігіндегі академиялық теңсіздікті жоюдың басты құралы болып табылады. Бұл тәсіл білім алушыларды біркелкі қалыпқа салудан бас тартып, оқу материалдарын оқушының жеке мүмкіндіктеріне, когнитивті стиліне және психофизиологиялық ерекшеліктеріне қарай бейімдеуді (адаптация) көздейді. Адаптация процесі тек мазмұнды жеңілдету емес, керісінше, оқу мақсатына жетудің баламалы жолдарын ұсыну арқылы жүзеге асырылады. Мәселен, ақпаратты қабылдау деңгейі әртүрлі оқушылар үшін мәтіндік деректерді графикалық органайзерлермен, инфографикамен немесе аудиовизуалды сүйемелдеумен толықтыру — саралап оқытудың практикалық көрінісі. Бұл жерде материалдың күрделілігі емес, оның ұсынылу формасы трансформацияланады, осылайша әрбір бала өзінің «жақын даму аймағында» жұмыс істеуге мүмкіндік алады. Оқытуды саралау барысында мұғалім оқушының қызығушылығы мен дайындық деңгейін ескере отырып, икемді топтастыру әдістерін қолданады, бұл әлеуметтік ортадағы коммуникативтік кедергілерді жоюға және тұлғааралық сенімділікті нығайтуға септігін тигізеді.

Инклюзивті ортадағы әдістемелік жаңарудың өзегі ретінде Universal Design for Learning (UDL) — оқытудың әмбебап дизайны концепциясын ерекше атап өткен жөн. [5] UDL қағидалары білім беру ортасын ең басынан бастап барлық оқушылар үшін қолжетімді етіп жобалауды талап етеді. Бұл концепция үш негізгі тірекке сүйенеді: ақпаратты ұсынудың сан алуан тәсілдері (representation), іс-әрекет пен ойды білдірудің көптүрлілігі (action and expression) және оқу үдерісіне қызығушылықпен қатысуды ынталандыру (engagement). Ағылшын тілі сабағында UDL-ді қолдану мұғалімге лексика-грамматикалық құрылымдарды түсіндіруде тек оқулықпен шектелмей,

цифрлық ресурстарды, манипулятивті материалдарды және интерактивті модельдерді біріктіруге мүмкіндік береді. Оқушы ақпаратты қалай қабылдайтынын және өзінің жетістігін қалай көрсететінін таңдауға құқылы болады; бірі үшін бұл ауызша баяндама болса, екіншісі үшін визуалды презентация немесе шығармашылық жоба болуы мүмкін. Мұндай еркіндік пен икемділік оқушының ішкі мотивациясын оятып, оның «менің қолымнан келеді» деген сенімін нығайтады, бұл әсіресе ЕБҚ балалар үшін өмірлік маңызы бар фактор.

Тілдік дағдыларды, атап айтқанда тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылымды дамытудағы тапсырмаларды модификациялау ерекшеліктері мұғалімнен жоғары деңгейдегі кәсіби шеберлікті талап етеді. Тыңдалым дағдысын қалыптастыруда аудиомәтіндердің жылдамдығын реттеу, оларды визуалды тіректермен (суреттер, тірек сөздер) қамтамасыз ету немесе мәтіннің транскрипциясын ұсыну тиімді модификация болып табылады. Оқылым барысында мәтін құрылымын жеңілдету, қаріп өлшемін үлкейту немесе негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді түспен ерекшелеу оқушының ақпаратты өңдеу жүктемесін азайтады. Айтылым дағдысында сөйлеу үлгілерін (sentence starters) және функционалдық фразаларды қолдану оқушыға өз ойын жүйелі жеткізуге көмектесе, жазылым тапсырмаларында диктанттың орнына бос орындарды толтыру (gap-filling exercises) немесе сурет бойынша сөйлем құрастыру секілді деңгейлік жеңілдіктер жасалады. Бұл модификациялардың барлығы білім беру мазмұнының сапасын төмендетпейді, керісінше, оны әр оқушының қабылдау сүзгісіне икемдеп, тілдік материалдың игерілуін тереңдетеді.

Осылайша, саралап оқыту мен әмбебап дизайн принциптерін ұштастыру ағылшын тілін оқыту әдістемесін жаңа сапалық белеске көтереді. Бұл тек техникалық әдістер жиынтығы емес, бұл — әрбір білім алушының қайталанбас даралығын құрметтеуге негізделген философиялық ұстаным. Педагогикалық практикада мұндай тәсілдерді жүйелі қолдану оқушының тек тілдік базасын қалыптастырып қоймай, оның когнитивті икемділігін, сыни ойлауын және әлеуметтік бейімділігін арттырады. Мұғалімнің рефлексивті әрекеті мен оқушының қажеттіліктерін үнемі диагностикалауы инклюзивті сабақтың тиімділігін арттырып, білім берудегі тең мүмкіндіктер қағидатының нақты іске асуын қамтамасыз етеді. Сондықтан, деңгейлік тәсілдерді филологиялық білім беру контекстінде тереңдету — заман талабынан туындаған өзекті қажеттілік болып қала бермек, бұл өз кезегінде ұлттық білім беру жүйесінің гуманистік бағытын айқындай түседі.

Инклюзивті білім беру кеңістігінде ағылшын тілін меңгеру үдерісін белсенді оқыту әдістері мен заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларсыз (АКТ) елестету мүмкін емес. Бұл инновациялық құралдар тек ақпаратты жеткізуші ғана емес, сонымен қатар ерекше білім беруді қажет ететін оқушылардың танымдық қызығушылығын ояту мен олардың эмоционалдық

тосқауылдарын жеңудің стратегиялық механизмі ретінде көрініс табады. Ойын технологиялары мен жобалық оқыту әдістерінің мотивациялық әсері инклюзивті ортада айрықша байқалады. Ойын элементтері сабақтың академиялық қатаңдығын жұмсартып, оқушыны шынайы коммуникативтік жағдаяттарға тартады, бұл тілдік материалды бейсаналы деңгейде меңгеруге мүмкіндік береді. Ал жобалық оқыту әдісі оқушыға өзінің зерттеушілік әлеуетін көрсетуге, шағын болса да нақты нәтижеге қол жеткізуге жағдай жасайды. Мұндай іс-әрекеттер баланың өзіне деген сенімділігін арттырып, «сәтсіздік қорқынышынан» арылуына көмектеседі, себебі жоба барысында назар нәтижеге ғана емес, сонымен бірге шығармашылық ізденіс процесіне аударылады.

Бүгінгі таңда Assistive Technologies, яғни көмекші технологиялардың дамуы ЕБҚ оқушылары үшін ағылшын тілін үйренуде шексіз мүмкіндіктер ашты. Арнайы бағдарламалық құралдар мен мобильді қосымшалар оқытуды жеке тұлғаға бағыттаудың (personalization) ең тиімді құралына айналды. Мәселен, көру қабілеті бұзылған балалар үшін мәтінді дауысқа айналдыратын (text-to-speech) бағдарламалар, ал сөйлеу немесе есту қабілетінде ерекшеліктері бар оқушылар үшін визуалды символдар мен интерактивті карталар тілдік кедергілерді жоюға септігін тигізеді. Сонымен қатар, геймификацияланған платформалар лексиканы есте сақтауды жеңілдетіп, оқушының материалмен жеке қарқынында жұмыс істеуіне жағдай жасайды. Бұл технологиялар тек дидактикалық міндеттерді шешіп қоймай, оқушының цифрлық сауаттылығын дамыту арқылы оның заманауи ақпараттық қоғамға еркін енуіне жол ашады. Технологиялық қолдау мұғалімге әр оқушының ілгерілеуін нақты уақыт режимінде қадағалап, оқу тапсырмаларын дер кезінде коррекциялауға мүмкіндік береді.

Топтық жұмыс (Collaborative Learning) арқылы әлеуметтік интеграцияны жүзеге асыру — инклюзивті оқытудың ең гуманистік аспектілерінің бірі. Ағылшын тілі сабағындағы ұжымдық іс-әрекеттер оқушылар арасындағы өзара көмек пен эмпатия сезімін қалыптастырады. [4] Бірлескен жұмыс барысында ЕБҚ оқушылары өздерін оқшау сезінбей, жалпы сыныптық мақсатқа жетудің маңызды бөлшегі ретінде сезінеді. Мұндай коммуникациялық тәжірибе тілдік дағдыларды шынайы өмірде қолдануға машықтандырып, әлеуметтік бейімделудің берік іргетасын қалайды. Топтағы рөлдерді дұрыс бөлу арқылы мұғалім әр баланың күшті жақтарын пайдалана отырып, олардың ортақ табысқа жетуіне жағдай жасайды. Нәтижесінде, ағылшын тілі сабағы тек лингвистикалық білім ордасы ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік теңдік пен достықтың алаңына айналады. Осылайша, белсенді әдістер мен технологиялық жетістіктердің үйлесімі инклюзивті білім берудің тиімділігін арттырып, оқушының тұлғалық және академиялық тұрғыдан жан-жақты дамуына кепілдік

береді. Бұл интеграцияланған тәсіл білім беру мазмұнын байытып, оны әрбір білім алушының қажеттілігіне сай икемді әрі қолжетімді ете түседі.

Инклюзивті білім беру жағдайында ағылшын тілін оқытудың әдістемелік тетіктерін зерттеу барысында анықталған тәсілдердің тиімділігі оқу үдерісінің гуманистік және прагматикалық сипатын айқындай түседі. Ғылыми негізделген саралап оқыту стратегиялары мен оқытудың әмбебап дизайны концепциясын жүйелі қолдану ерекше білім беруді қажет ететін оқушылардың тілдік материалды меңгеру сапасын арттырып қана қоймай, олардың әлеуметтік ортаға икемделуіне даңғыл жол ашады. Бұл тұрғыда қолданылған мультисенсорлық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың көмекші функциялары білім алушының жеке траекториясын қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, әдістемелік аппараттың икемділігі мен бағалау жүйесінің дескриптивті сипаты оқушының когнитивтік кедергілерін жоюға және коммуникативтік құзыреттілігін заманауи талаптарға сай дамытуға мүмкіндік береді.

Осы орайда, тәжірибеші мұғалімдерге арналған практикалық ұсыныстар кешені оқу бағдарламаларын модификациялаудың нақты алгоритмдерін қамтуы тиіс. Ең алдымен, шет тілі сабақтарында визуалды, аудио және кинестетикалық тіректерді теңдей қолдану, сондай-ақ тапсырмаларды оқушының танымдық деңгейіне қарай бейімдеу басты назарда болуы қажет. Мұғалімдерге оқушының жетістігін тек академиялық нормалармен емес, оның жеке ілгерілеу динамикасымен өлшеу, эмоционалды қауіпсіз орта қалыптастыру және заманауи ассистивті технологияларды сабақ құрылымына шебер интеграциялау ұсынылады. Бұл қадамдар білім беру сапасын арттырып, инклюзияның шынайы мәнін іс жүзінде ашуға септігін тигізеді.

Болашақ зерттеулердің бағыты инклюзивті ортадағы шет тілі мұғалімдерінің кәсіби рефлексиясын тереңдету мен цифрлық дидактиканың жаңа мүмкіндіктерін зерделеуге бағытталуы тиіс. Әсіресе, жасанды интеллект негізіндегі дербестендірілген оқыту платформаларының ЕБҚ оқушыларына тигізетін әсерін ғылыми тұрғыдан бағалау мен инклюзивті лингводидактиканың жаңа модельдерін әзірлеу өзекті мәселе болып қала бермек. Тілдік білім берудегі бұл ізденістер тек педагогикалық шеберлікті арттырып қоймай, қоғамның әрбір мүшесіне сапалы әрі қолжетімді білім берудің стратегиялық басымдықтарын жүзеге асыруға қызмет етеді. Осылайша, әдістемелік тәсілдердің үздіксіз трансформациялануы — заманауи филологиялық білім берудің басты даму векторына айналуға.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы : 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III (2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулармен) [Электрондық ресурс]. – URL: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319> (жүгінген күн: 19.04.2026).
2. Мовкебаева, З. А. Инклюзивті білім беру : оқу құралы / З. А. Мовкебаева, А. А. Байтурсынова. – Алматы : Қазақ университеті, 2015. – 148 б.
3. Елисеева, И. Г. Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды жалпы білім беретін мектептерде оқыту жағдайында оқу бағдарламаларын бейімдеу : әдістемелік ұсынымдар / И. Г. Елисеева, Н. В. Ерсарина. – Алматы : ҰҒПББТКО, 2019. – 84 б.
4. Hockings, C. Inclusive learning and teaching in higher education: a synthesis of research / C. Hockings. – York : Higher Education Academy, 2010. – 68 p.
5. Rose, D. H. Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning / D. H. Rose, A. Meyer. – Alexandria : Association for Supervision and Curriculum Development, 2002. – 216 p.
6. Tomlinson, C. A. How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms / C. A. Tomlinson. – 2nd edition. – Alexandria : ASCD, 2001. – 117 p.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Билал Диана Уалиханқызы, Самен Назира Ардаққызы

В статье рассматриваются методические подходы к обучению английскому языку учащихся с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного образования. В ходе исследования проанализированы дифференцированное обучение, принципы универсального дизайна обучения (UDL), а также эффективность использования современных ассистивных технологий. Автор предлагает пути повышения языковой компетентности учащихся через адаптацию учебных материалов, гибкость критериального оценивания и создание психологически комфортной среды.

Ключевые слова: инклюзивное образование, методика преподавания английского языка, дети с особыми образовательными потребностями, дифференцированное обучение, универсальный дизайн обучения, ассистивные технологии, адаптация учебных материалов.

METHODOLOGICAL APPROACHES TO TEACHING ENGLISH IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE EDUCATION

Bilal Diana Ualikhankyzy, Samen Nazira Ardakkyzy

The article examines methodological approaches to teaching English to students with special educational needs in the context of inclusive education. The study analyzes differentiated instruction, the principles of Universal Design for Learning (UDL), as well as the effectiveness of using modern assistive technologies. The author proposes ways to improve students' language competence through the adaptation of educational materials, the flexibility of criteria-based assessment, and the creation of a psychologically comfortable environment.

Keywords: inclusive education, English teaching methodology, children with special educational needs, differentiated instruction, Universal Design for Learning, assistive technologies, adaptation of educational materials.

REFERENCES

1. Law of the Republic of Kazakhstan “On Education”: No. 319-III dated July 27, 2007 (as amended and supplemented as of January 1, 2024) [Electronic resource]. Available at: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319> (accessed: April 19, 2026).
2. Movkebaeva, Z. A., Baitursynova, A. A. Inclusive Education: учебное пособие. Almaty: Kazakh University, 2015. 148 p.
3. Eliseeva, I. G., Ersarina, N. V. Adaptation of Educational Programs in the Context of Teaching Children with Special Educational Needs in Mainstream

Schools: Methodological Guidelines. Almaty: National Scientific and Practical Center for Special and Inclusive Education, 2019. 84 p.

4. Hockings, C. Inclusive Learning and Teaching in Higher Education: A Synthesis of Research. York: Higher Education Academy, 2010. 68 p.

5. Rose, D. H., Meyer, A. Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development, 2002. 216 p.

6. Tomlinson, C. A. How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms. 2nd ed. Alexandria: ASCD, 2001. 117 p.